

Exo

Chapter 18

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

אֲשֶׁר	כָּל־	אֵת	מֹשֶׁה	חַתָּן	מִדְיָן	כַּהֵן	יֹתֵרוֹ	וַיִּשְׁמַע	1
ambayo	yote-ambayo	-	Musa	mkwe-wa	Midiani	kuhani-wa	Yethro	na-akasikia	
	H3605	H0853	H4872		H4080	H3548	H3503	H8085	
אֵת	יְהוָה	הוֹצִיא	כִּי־	עַמּוֹ	וּלְיִשְׂרָאֵל	לְמוֹשֶׁה	אֱלֹהִים	עָשָׂה	
-	Yahwe	amewatoa	kwamba	watu-wake	na-kwa-Israeli	kwa-Musa	Mungu	amefanya	
H0853	H3068	H3318			H3478	H4872	H0430		
							מִמִּצְרַיִם:	יִשְׂרָאֵל	
							kutoka-Misri	Israeli	
							H4714	H3478	

Basi Yethro, kuhani wa Midiani, baba mkwe wa Mose, akawa amesikia kila kitu Mungu alichomfanyia Mose na watu wake wa Israeli, pia jinsi Bwana alivyowatoa Israeli Misri.

אַחַר	מֹשֶׁה	אֵשֶׁת	צִפּוֹרָה	אֵת־	מֹשֶׁה	חַתָּן	יֹתֵרוֹ	וַיִּקַּח	2
baada-ya	Musa	mke-wa	Sipora	-	Musa	mkwe-wa	Yethro	na-akamchukua	
	H4872	H0802	H6855	H0853	H4872		H3503	H3947	
								שְׁלוּחִיהָ:	
								kumrudisha-kwake	
								H7964	

Baada ya Mose kumrudisha mkewe Sipora, Yethro baba mkwe wake alimpokea

אָמַר	כִּי	גֵרְשֹׁם	הַמּוֹיָה	שֵׁם	אֲשֶׁר	בְּנֵיהֶם	שְׁנֵי	וְאֵת	3
alisema	kwa-sababu	Gershomu	mmoja	jina-la	ambao	wanawe	wana-wake-wawili	na	
H0559		H1647	H0259	H8034			H8147	H0853	
					נְקֻרָהּ:	בְּאֶרֶץ	הָיִיתִי	גֵן	
					ya-kigeni	katika-nchi	nilikuwa	mgeni	
					H5237	H0776	H1961	H1616	

pamoja na wanawe wawili. Jina la mmoja alitwa Gershomu, kwa kuwa Mose alisema, "Nimekuwa mgeni katika nchi ya kigeni."

בְּעֹזְרִי	אָבִי	אֱלֹהֵי	כִּי־	אֱלִיעֶזֶר	הַמְּוִיגִינָה	וְשֵׁם	4
msaada-wangu	baba-yangu	Mungu-wa	kwa-sababu	Eliezeri	mwingine	na-jina-la	
H5828	H0001	H0430		H0461	H0259	H8034	
				פָּרַע:	מִחָרֵב	וַיִּצְלַנִּי	
				Farao	kutoka-upanga-wa	na-akaniokoa	
				H6547	H2719	H5337	

Mwingine alitwa Eliezeri, kwa kuwa alisema, "Mungu wa baba yangu alikuwa msaada wangu, akaniokoa kutoka upanga wa Farao."

הַמְּוִדְבָּר	אֶל־	מֹשֶׁה	אֶל־	וְאִשְׁתּוֹ	וּבְנָיו	מֹשֶׁה	חַתָּן	יֹתֵרוֹ	וַיָּבֵא	5
jangwa	katika	Musa	kwa	na-mkewe	na-wanawe	Musa	mkwe-wa	Yethro	na-akaja	
	H0413	H4872	H0413	H0802		H4872		H3503	H0935	
				הָאֱלֹהִים:	הַר	שָׁם	הִנֵּה	הוּא	אֲשֶׁר־	
				Mungu	mlima-wa	huko	amepiga-kambi	yeye	ambako	
				H0430	H2022	H8033	H2583	H1931		

Yethro, baba mkwe wa Mose, pamoja na wana wawili wa Mose na mkewe, wakamjia Mose huko jangwani, mahali alipokuwa amepiga kambi karibu na mlima wa Mungu.

וַיֹּאמֶר׃	אֶל-	מֹשֶׁה	אֲנִי	חַתָּנְךָ	יֵתְרוֹ	בָּא	אֵלַיךְ	וַאֲשַׁתְּךָ	6
na-akasema	kwa	Musa	mimi	mkweo	Yethro	nimekuja	kwako	na-mkeo	
H0559	H0413	H4872	H0589		H3503	H0935	H0413	H0802	
וּשְׁנֵי	בְנָיָהּ	עִמָּוֶה׃	pamoja-naye wanawe na-wanawe-wawili						
H8147									

Yethro alikuwa ametuma ujumbe kwake Mose, kusema, "Mimi Yethro baba mkwe wako ninakuja kwako pamoja na mke wako na wanao wawili."

וַיֵּצֵא	מֹשֶׁה	לְקַרְאֵת	חַתָּנּוֹ	וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ	וַיִּשְׁקֶה	לּוֹ	וַיִּשְׁאַלּוּ	7
na-akatoka	Musa	kumlaki	mkwewe	na-akamsujudia	na-akambusu	yeye	na-wakaambiana	
H3318	H4872	H7125		H7812			H7592	
אִישׁ-	לְרַעְהוּ	לְשָׁלוֹם	וַיָּבֵאוּ	הֵמָּנִי׃	hemani na-wakaingia amani kwa-mwenzake mtu			
H0376	H7453	H7965	H0935	H0168				

Kwa hiyo Mose akatoka kumlaki baba mkwe wake, akainama na kumbusu. Wakasalimiana, kisha wakaingia hemani.

וַיִּסְפֵּר	מֹשֶׁה	לְחַתָּנּוֹ	אֵת-	כָּל-	אֲשֶׁר	עָשָׂה	יְהוָה	לְפָרְעָה	8
na-akamwambia	Musa	mkwewe	-	yote-ambayo	ambayo	amefanya	Yahwe	kwa-Farao	
	H4872		H0853	H3605			H3068	H6547	
וּלְמִצְרַיִם	עַל	אוֹרֹת	יִשְׂרָאֵל	אֵת	כָּל-	הַתְּלָאָה	אֲשֶׁר	מִצָּאֵתָם	
na-kwa-Misri	kwa-sababu-ya	habari-za	Israeli	-	taabu-yote	taabu	ambayo	iliwapata	
H4714		H0182	H3478	H0853	H3605	H8513		H4672	
בְּיַרְדֵּן	וַיֵּצֵא	יְהוָה׃	Yahwe na-akawaokoa njiani						
H1870	H5337	H3068							

Mose akamwambia baba mkwe wake kuhusu kila kitu Bwana alichomfanyia Farao na Wamisri kwa ajili ya Israeli, na pia kuhusu shida zote walizokutana nazo njiani na jinsi Bwana alivyowaokoa.

וַיַּחַד	יֵתְרוֹ	עַל	כָּל-	הַטּוֹבָה	אֲשֶׁר-	עָשָׂה	יְהוָה	9
na-akafurahi	Yethro	kwa-sababu-ya	wema-wote	wema	ambao	amefanya	Yahwe	
H2302	H3503		H3605				H3068	
לְיִשְׂרָאֵל	אֲשֶׁר	הֵצִילוּ	מִיַּד	מִצְרַיִם׃	Misri kutoka-mkononi-mwa amewaokoa ambao kwa-Israeli			
H3478		H5337	H3027	H4714				

Yethro akafurahishwa sana kusikia juu ya mambo yote mazuri Bwana aliyowatendea Waisraeli kuwaokoa kutoka mkono wa Wamisri.

וַיֹּאמֶר׃	יֵתְרוֹ	בְּרִיךְ	יְהוָה	אֲשֶׁר	הֵצִיל	אֶתְכֶם	מִיַּד	10
na-akasema	Yethro	abarikiwe	Yahwe	ambaye	amewaokoa	ninyi	kutoka-mkononi-mwa	
H0559	H3503	H1288	H3068		H5337	H0853	H3027	
מִצְרַיִם	וּמִיַּד	וּמִיַּד	פָּרְעָה	אֲשֶׁר	הֵצִיל	אֵת-	הַעַם	
Misri	na-kutoka-mkononi-mwa	na-kutoka-mkononi-mwa	Farao	ambaye	amewaokoa	-	watu	
H4714	H3027	H3027	H6547		H5337	H0853	H8478	
יַד-	מִצְרַיִם׃	Misri mkono-wa						
H3027	H4714							

Yethro akasema, "Sifa na ziwe kwa Bwana, aliyekuoka wewe kutoka mikononi mwa Wamisri na Farao, na aliyewaokoa watu kutoka mikononi mwa Wamisri.

כִּי	הָאֱלֹהִים	מִכָּל־	יְהוָה	נָדוּל	כִּי־	יָדַעְתִּי	עַתָּה	11
kwa-sababu	miungu	kuliko-miungu-yote	Yahwe	mkuu	kwamba	ninajua	sasa	
	H0430	H3605	H3068			H3045	H6258	
			עֲלֵיהֶם:	זָדוּ	אֲשֶׁר	בְּדָבָר		
			juu-yao	walijivuna	ambalo	katika-jambo		
				H2102		H1697		

Sasa najua ya kuwa Bwana ni mkuu kuliko miungu mingine yote, kwa kuwa amewatendea hivi wale waliowatenda Israeli kwa ujeuri."

לְאֱלֹהִים	וּזְבָחִים	עֲלֶה	מֹשֶׁה	חַתָּן	יֶתְרוֹ	וַיִּקַּח		12
kwa-Mungu	na-dhabihu	sadaka-ya-kuteketezwa	Musa	mkwe-wa	Yethro	na-akachukua		
H0430	H2077		H4872		H3503	H3947		
חַתָּן	עִם־	לֶחֶם	לְאֹכַל־	יִשְׂרָאֵל	זָקֵנִי	וְכֹל	אֶהְרֹן	וַיָּבֵא
mkwe-wa	pamoja-na	mkate	kula	Israeli	wazee-wa	na-wazee-wote-wa	Haruni	na-akaja
		H3899	H0398	H3478	H2205	H3605	H0175	H0935
							הָאֱלֹהִים:	לְפָנַי
							Mungu	mbele-ya
							H0430	H6440
								Musa
								H4872

Kisha Yethro, baba mkwe wa Mose, akaleta sadaka ya kuteketezwa na dhabihu nyingine kwa Mungu, naye Aroni pamoja na wazee wote wa Israeli wakaja kula chakula pamoja na baba mkwe wa Mose mbele za Mungu.

הָעָם	וַיַּעֲמֵד	הָעָם	אֶת־	לְשֹׁפֵט	מֹשֶׁה	וַיִּשָּׁב	מִמִּזְחָרֹת	וַיְהִי	13
watu	na-wakasimama	watu	-	kuhukumu	Musa	na-akaketi	siku-ya-pili	na-ikawa	
	H5975		H0853	H8199	H4872	H3427	H4283	H1961	
			הָעָרִב:	עַד־	הַבֹּקֶר	מִן־	מֹשֶׁה	עַל־	
			jioni	hadi	asubuhi	kutoka	Musa	mbele-ya	
			H6153	H5704	H1242		H4872		

Siku iliyofuata, Mose akachukua nafasi yake kama hakimumu wa watu, nao wakasimama kumzunguka kuanzia asubuhi hadi jioni.

לָעָם	עָשָׂה	הוּא	אֲשֶׁר־	כָּל־	אֶת	מֹשֶׁה	חַתָּן	וַיֵּרָא	14
kwa-watu	anafanya	yeye	ambayo	yote-ambayo	-	Musa	mkwe-wa	na-alipoona	
		H1931	H3605	H0853	H4872		H7200		
אֶתָּה	מִדּוּעַ	לָעָם	עָשָׂה	אֶתָּה	אֲשֶׁר	הִזְהָ	הַדְּבָר	מָה־	וַיֹּאמֶר
wewe	kwa-nini	kwa-watu	unafanya	wewe	ambalo	hili	jambo-hili	nini	na-akasema
	H4069					H2088	H1697	H4100	H0559
עַד־	בֹּקֶר	מִן־	עָלֶיךָ	נֹאֵב	הָעָם	וְכֹל־	לְבָרְךָ	יּוֹשֵׁב	
hadi	asubuhi	kutoka	juu-yako	wamesimama	watu	na-watu-wote	peke-yako	unakaa	
H5704	H1242			H5324		H3605	H0905	H3427	
								עָרִב:	
								jioni	
								H6153	

Baba mkwe wake alipoona yote Mose anayowafanyia watu, akasema, "Ni nini hiki unachowafanyia watu? Kwa nini wewe unakuwa mwamuzi wa watu hawa peke yako, wakati watu hawa wamesimama wakikuzunguka tangu asubuhi mpaka jioni?"

15 לְדַרְשׁ קוּמְטַקַּא-שְׁאוּרִי הָעָם וַתֵּי אֱלֹהִים אֶל־יְבֹא וַנֵּאמֶר מֹשֶׁה לְחַתְנֹו מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר na-akasema

[H1875](#) [H0413](#) [H0935](#) [H4872](#) [H0559](#)
 אֱלֹהִים: Mungu [H0430](#)

Mose akamjibu, "Kwa sababu watu wananijia kutaka mapenzi ya Mungu.

16 אִישׁ מְטוּ קַטִּי-יָא וְשִׁפְטֵי אֱלֹהִים בָּא דְבַר לָהֶם יְהִיָּה וַיְבִין מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר na-ninahukumu kwangu linakuja jambo kwao jambo wakiwa-na

[H0376](#) [H0996](#) [H8199](#) [H0413](#) [H0935](#) [H1697](#) [H1961](#)
 תּוֹרָתוֹ: שְׁרִיָּא-זַקֵּי na וְאֵת- מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר na-ninawajulisha jirani-yake na-kati-ya [H8451](#) [H0853](#) [H0430](#) [H2706](#) [H0853](#) [H3045](#) [H7453](#) [H0996](#)

Kila wakiwa na shauri huletwa kwangu, nami huamua kati ya mtu na mwenzake na kuwajulisha juu ya amri na sheria za Mungu."

17 עֲשֵׂה: אֲנִי אֲשֶׁר אֲשֶׁר טוֹב הַדְּבָר לֹא- אֱלֹהִים מֹשֶׁה חַתָּן וַיֹּאמֶר unafanya wewe ambalo jambo zuri si kwake Musa mkwe-wa na-akasema

Baba mkwe wa Mose akamjibu, "Unachofanya sio kizuri.

18 עֲמֹדֵי אֲשֶׁר הָיָה הָעָם נָם- אֲתָה נָם- תִּבֹּל נָכַל pamoja-nawe ambao hawa watu-hawa pia wewe pia utachoka kuchoka-kabisa

[H2088](#) [H1571](#) [H1571](#)
 עֲשֵׂה: לְבַדְּךָ: peke-yako kulifanya kuweza huwezi jambo kwako nzito kwa-sababu [H0905](#) [H3201](#) [H3808](#) [H1697](#) [H3515](#)

Wewe pamoja na watu hawa wanaokujia mtajichosha bure. Kazi ni nzito sana kwako, huwezi kuibeba mwenyewe.

19 אֲתָה הָיָה עֲמֹדֵי אֱלֹהִים וַיְהִי אִיעֲצֹךָ בְּקִלִּי שָׁמַע עֲתָה wewe uwe pamoja-nawe Mungu na-awe nitakushauri sauti-yangu sikiliza sasa

[H1961](#) [H0430](#) [H1961](#) [H3289](#) [H8085](#) [H6258](#)
 אֱלֹהִים: מֹשֶׁה אֶל- הַדְּבָרִים אֲתָה וְהִבֵּאתָ מֹשֶׁה מוֹל לָעָם Mungu kwa mambo - wewe na-uwalete Mungu mbele-ya kwa-watu [H0430](#) [H0413](#) [H1697](#) [H0853](#) [H0935](#) [H0430](#) [H4136](#)

Sasa nisikilize mimi, nitakupa shauri, naye Mungu na awe pamoja nawe. Yapasa wewe uwe mwakilishi wa watu mbele za Mungu na ulete mashauri yao kwake.

20 הַדְּרִיךְ אֲתָה- לָהֶם וַהֲוֹדַעְתָּ הַתּוֹרָת וְאֵת- הַחֻקִּים אֲתָם וַהֲזַהַרְתָּ נַחְשֵׁי נַחְשֵׁי nija - wao na-uwajulishe sheria na amri - wao na-uwaoneshe

[H1870](#) [H0853](#) [H3045](#) [H8451](#) [H0853](#) [H2706](#) [H0853](#) [H0853](#)
 יַעֲשׂוּן: אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן: watayafanya ambayo matendo na ndani-yake watakayoiendea [H4639](#) [H0853](#) [H3212](#)

Uwafundishe amri na sheria, tena uwaonyeshe namna ya kuishi na kazi zinazowapasa wao kufanya.

21 וְאַתָּה תַּחֲנוּן מִכֹּל-הָעָם אֲנִישֵׁי-חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים
 na-wewe utachagua kutoka-kwa-watu-wote watu watu-wenye uwezo wanaomcha Mungu
[H2372](#) [H3605](#) [H0376](#) [H2428](#) [H3373](#) [H0430](#)

אֲנִישֵׁי אֲמַת שְׂנֵאִי בָצַע וְשִׁמְתָּ עֲלֵהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים שְׂרֵי
 watu-wa kweli wanaochukia rushwa na-uwaweke juu-yao viongozi-wa elfu viongozi-wa
[H0376](#) [H0571](#) [H8130](#) [H1215](#) [H8269](#) [H8269](#) [H0505](#) [H8269](#)

מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת:
 mia viongozi-wa hamsini na-viongozi-wa kumi
[H3967](#) [H8269](#) [H2572](#) [H8269](#) [H6235](#)

Lakini uchague watu wenye uwezo miongoni mwa watu wote, watu wanaomwogopa Mungu, watu waaminifu wanaochukia mali ya dhuluma, uwateuwe wawe maafisa juu ya maelfu, mamia, hamsini na makumi.

22 וְשִׁפְטוּ אֶת-הָעָם בְּכֹל-עֵת וְהָיָה כָּל-הַדְּבָר
 na-watahukumu - watu wakati wakati-wote na-itakuwa jambo jambo-lolote-kubwa
[H8199](#) [H0853](#) [H3605](#) [H6256](#) [H1961](#) [H1697](#) [H3605](#)

הַגִּדְלִי וְיָבִיאוּ אֵלַי וְכֹל-הַדְּבָר הַקָּטָן יִשְׁפְּטוּ-הֶם
 kubwa watakuletea kwako na-jambo-lolote-dogo jambo dogo watahukumu wao
[H0935](#) [H0413](#) [H3605](#) [H1697](#) [H8199](#) [H1992](#)

וְהִקְלִי מֵעָלַי וְנִשְׂאֵי אֶתְּךָ:
 na-upunguze kutoka-kwako na-watabeba pamoja-nawe
[H7043](#) [H5375](#) [H0854](#)

Waweke wawe waamuzi wa watu kwa wakati wote, lakini waambie wakuletee kila shauri lililo gumu; yale yaliyo rahisi wayaamue wao wenyewe. Hii itafanya mzigo wako kuwa mwepesi, kwa sababu watashirikiana nawe.

23 אִם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצִוֵּנִי אֱלֹהִים וַיְכַלְתָּ עִמָּד
 kama - hili jambo-hili utafanya na-akakuamuru Mungu na-utaweza kusimama
[H0853](#) [H1697](#) [H2088](#) [H6680](#) [H0430](#) [H3201](#) [H5975](#)

וְנָם כָּל-הָעָם תְּהִי עַל-מַקְוֵי יָבֵא בְּשָׁלוֹם:
 na-pia watu-wote-hawa kwa hawa mahali-pake watakwenda kwa-amani
[H1571](#) [H3605](#) [H2088](#) [H4725](#) [H0935](#) [H7965](#)

Kama ukifanya hivi, na ikiwa Mungu ameagiza hivyo, utaweza kushinda uchovu, nao watu hawa wote watarudi nyumbani wameridhika."

24 וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֲתָנּוֹ וַיַּעַשׂ כֹּל אֲשֶׁר אָמַר:
 na-akasiliza Musa sauti-ya mkwewe na-akafanya alisema ambayo yote
[H8085](#) [H4872](#) [H3605](#) [H0559](#)

Mose akasiliza baba mkwe wake na kufanya kila kitu alichosema.

25 וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אֲנִישֵׁי-חַיִל מִכֹּל-יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם
 na-akachagua Musa watu-wenye uwezo kutoka-kwa-wote-wa Israeli akawafanya wao
[H0977](#) [H4872](#) [H0376](#) [H2428](#) [H3605](#) [H3478](#) [H5414](#) [H0853](#)

רְאִשִּׁים עַל-הָעָם שְׂרֵי אֲלָפִים שְׂרֵי מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים
 viongozi juu-ya watu viongozi-wa elfu viongozi-wa mia viongozi-wa hamsini
[H2572](#) [H8269](#) [H3967](#) [H8269](#) [H0505](#) [H8269](#)

וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת:
 na-viongozi-wa kumi
[H8269](#) [H6235](#)

Mose akawachagua watu wenye uwezo kutoka Israeli yote, akawafanya kuwa viongozi wa watu, maafisa juu ya maelfu, mamia, hamsini na makumi.

אֶל-	יָבִיאוּן	הַקָּשָׁה	הַדְּבָר	אֶת-	עֵת	בְּכֹל-	הָעָם	אֶת-	וְשִׁפְטוּ	26
kwa	wangemleta	gumu	jambo	-	wakati	wakati-wote	watu	-	na-wakahukumu	
H0413	H0935	H7186	H1697	H0853	H6256	H3605		H0853	H8199	

הֵם:	וְשִׁפְטוּ	הַקָּטָן	הַדְּבָר	וְכֹל-	מֹשֶׁה
wao	wangehukumu	dogo	jambo	na-jambo-lolote	Musa
H1992	H8199		H1697	H3605	H4872

Wakatumika kama waamuzi wa watu kwa wakati wote. Mashauri magumu wakayaleta kwa Mose, lakini yale yaliyo rahisi wakayaamua wenyewe.

פ	אֶרְצוֹ:	אֶל-	לוֹ	וַיָּקֵד	חַתָּנוּ	אֶת-	מֹשֶׁה	וַיִּשְׁלַח	27
[p]	nchi-yake	kwenda	yeye	na-akaenda	mkwewe	-	Musa	na-akamwaga	
	H0776	H0413		H3212		H0853	H4872	H7971	

Kisha Mose akaagana na Yethro baba mkwe wake, naye akarudi kwa nchi yake.